

Kulturdepartementet

Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler: Arne Vestbø
Direkte tlf.: +47 21 04 58 89

Vår ref.: 17/3502-4
Deres ref.:

Vår dato: 15.06.2017
Deres dato:

Høringssvar fra Norsk kulturråd - NOU 2017:7 Det norske mediemangfoldet

Kulturrådet avgir med dette høringssvar på NOU 2017:7 *Det norske mediemangfoldet. En styrket mediepolitikk for borgerne.*

Kulturrådet har som formål å stimulere samtidens mangfoldige kunst- og kulturuttrykk og å bidra til at kunst og kultur skapes, bevares, dokumenteres og gjøres tilgjengelig for flest mulig. Fra Kulturfondet, Statens kunstnerstipend og Fond for lyd og bilde gis det støtte til profesjonelle kunstnere og prosjekter innenfor områdene musikk, scenekunst, litteratur, visuell kunst, film og kulturvern. Tilskudd gis etter søknad og på bakgrunn av kvalitetsvurderinger. Kulturrådet har videre et bredt spekter av oppgaver knyttet til utvikling og forvaltning av museumssektoren. Vi er også kontaktpunkt og sekretariat for internasjonalt kultursamarbeid og oppfølging av internasjonale konvensjoner på kunst- og kulturarvsområdet. Kulturrådet driver utviklingsarbeid og er rådgiver for staten i kulturspørsmål. Til sammen forvalter Kulturrådet 1,27 milliarder kroner til kunst og kultur, som kommer hele landet til gode.

Kulturrådet har flere grenseflater mot og i noen tilfeller direkte forbindelser til det feltet Mediemangfoldsutvalget diskuterer. På samme måte som for de ulike mediepolitiske tiltakene som utvalget tar opp, vil i stor grad begrunnelsen for Kulturrådets virksomhet kunne sies å hvile på infrastrukturkravet i Grunnloven § 100: «Det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale.» Rådet uttrykker derfor noe undring over at slike forbindelser til Kulturrådet ikke er nevnt under utredningens punkt 8.6 «Mediepolitikkenes samspill med andre politikkområder».

Kulturrådet vil i dette høringssvaret konsentrere seg om å kommentere to punkter: 1) Utelatelsen av tidsskriftene fra utredningen og 2) Kunst og kultur som en journalistisk blindsoner Mediemangfoldsutvalget har oversett.

1)
Under punkt 2.4 redegjør Mediemangfoldsutvalget for sin tolkning av mandatet, og trekker fram tidsskrift og bøker som medietyper de har definert ut av sin gjennomgang. Kulturrådet har forståelse for at utvalget har hatt behov for avgrensning, men hvis mangfoldsbegrepet og motivet i denne sammenheng skal gi mening, vil vi

like fullt peke på at utvalget ikke får med seg det komplette mediebildet når særlig tidsskrift, men til en viss grad også bøker, er utelatt. Dessverre ser utelatelsetene av tidsskriftene ut til å gå i arv i viktige mediepolitiske dokumenter, for dette var også tilfelle i for eksempel NOU 2010:14 *Lett å komme til orde, vanskelig å bli hørt – en moderne mediestøtte*.

De allmenne kulturtidsskriftene har helt siden fremveksten på slutten av 1700-tallet hatt en viktig funksjon i den norske offentligheten. Tidsskriftene åpner for et mangfold av stemmer og sjangre, for tradisjonspregede så vel som eksperimenterende formuttrykk, og for mer utfyllende og resonnerende argumentasjonsrekker enn hva som får plass i dagspressen. Tidsskriftene utgjør slik en viktig del av vår yringskultur. De fungerer som arenaer for opplysning, fordypning og debatt om aktuelle kultur- og samfunnsspørsmål og for formidling, analyse og kritikk innenfor de ulike kunstområdene. Gjennom å legge til rette for en stadig pågående samtale om kunst og kultur, samfunn og politikk bidrar de til kontinuerlig utvikling og selvrefleksjon i og på tvers av de respektive fagfeltene. Tidsskriftene er også viktige som rekrutteringsarenaer for nye skribenter og kritikere. Både i form og funksjon befinner tidsskriftene seg i skjæringspunktet mellom bok og avis. Kanskje av den grunn har de fått en uavklart posisjon i det bredere kultur- og medielandskapet. Blant annet kan det argumenteres for at det offentlige virkemiddelapparatet rettet mot kulturtidsskriftene ikke har oppnådd samme omfang og stabilitet som det litteraturpolitiske virkemiddelapparatet rettet mot bøkene på den ene siden og det mediepolitiske virkemiddelapparatet rettet mot avisene på den andre.

Norsk kulturråd mener det er behov for å styrke kunnskapen om de allmenne kulturtidsskriftene, og har derfor bestilt en utredning som skal undersøke tidsskriftenes rolle og funksjon i vår samtid. Utredningen vil foreligge i løpet av sommeren 2017. Den skal kartlegge og analysere tilstanden i tidsskriftfeltet, diskutere betydningen av Kulturrådets støtteordninger og se på hvordan tidsskriftstøtten bidrar til å oppfylle Kulturrådets overordnede kulturpolitiske mål. Når Kulturdepartementet skal jobbe videre med forslagene som fremkommer i Mediemangfoldutvalgets rapport, bør Kulturrådets utredning inngå i kunnskapsgrunnlaget.

Tidsskriftene må ikke ekskluderes fra et virkemiddelapparat hvor de naturlig hører hjemme. Mediemangfoldsutvalget foreslår fritak for merverdiavgift som et indirekte virkemiddel for alle nyhets- og aktualitetsmedier (punkt 8.5.2). Dette må også gjelde for tidsskriftene, både i trykt og digital versjon. Det samme gjelder forslagene om direkte virkemidler i form av en ny innovasjonsrettet tilskuddsordning (punkt 8.5.4), en ny tilskuddsordning for samfunnsviktig journalistikk (punkt 8.5.5) og tiltak rettet mot innvandrere og språklige minoriteter (punkt 8.5.8).

2) Under punkt 6.3.5 skriver Mediemangfoldsutvalget om «Blindsoner i journalistikken». Utvalget har fått gjennomført en kvantitativ innholdsundersøkelse av Nina Kvalheim og Helle Sjøvaag, og denne kartlegger hvilke saksområder norske medier dekker og om det er temaer som i liten grad blir dekket. I denne undersøkelsen er kulturjournalistikken og kritikken lite belyst. Muligens finnes forklaringen på side 28 i Kvalheim og Sjøvaags rapport, der det står følgende: «Kultur defineres gjerne som en myk stoffkategori, og har ingen stor relevans i et offentlighetsperspektiv.» Riktignok baserer kartleggingen seg på ulike andre undersøkelser der det er noe forskjell i om kjendisstoff og rene lanseringsreportasjer fra underholdningsindustrien inkluderes i kategorien kulturjournalistikk, men Kulturrådet vil på det sterkeste imøtegå påstanden om kulturens manglende relevans.

Kunst og kultur spiller en vesentlig rolle i de store omstillingsprosessene som samfunnet gjennomgår, knyttet til så vidt ulike felt som for eksempel migrasjon på den ene siden og digitalisering på den andre. Kultur- og kommentarjournalistikk, inkludert kritikk av ulike kunst- og kulturuttrykk, er derfor vesentlige bidrag til en felles offentlighet, og burde inngå som en naturlig del av ethvert seriøst nyhetsmedium. Dessverre virker tendensen å være at denne type journalistikk stadig oftere blir nedprioritert. Kulturrådet har selv vinteren 2017

gjennomført en utlysning som spesifikt henvender seg til prosjekter som vil styrke kritikkens formidlingsfunksjon og samfunnsrolle. Utlysningen fikk stor respons, og avdekket et betydelig engasjement og mye aktivitet i kritikermiljøene. Samtidig framgår det at både utgivere og enkeltkritikere står i store økonomiske utfordringer og at kunst- og kulturkritikken utgjør et marginalisert felt innenfor den seriøse og vesentlige journalistikken.

Kulturrådet vil i denne sammenhengen også uttrykke støtte til en fortsatt satsing på NRK som offentlig finansiert allmennkringkaster. NRK har en stor betydning for kunst- og kulturlivet i Norge, både med tanke på å gi journalistisk oppmerksomhet til kunst og kultur og i rollen som bestiller av innhold. Når det gjelder dette siste, er det for øvrig viktig at NRK inngår rammeavtaler som sikrer rettighetene til ulike kunstnergrupper på en god måte.

Betydningen av en felles offentlighet der kulturjournalistikk har en viktig rolle, må ikke undervurderes. Det mediepolitiske virkemiddelapparatet må ikke bli for snevert, og kulturjournalistiske prosjekter (inkludert kritikk) må også kunne søke støtte fra de nye tilskuddsordningene som foreslås av Mediemangfoldsutvalget (punktene 8.5.4, 8.5.5 og 8.5.8).

Med hilsen

Tone Hansen
rådsleder

Kristin Danielsen
direktør

Godkjent og ekspedert elektronisk